

EDITORS-ADMINISTRADORS: UMBERT Y MIR—Cadena de Cort, n.º 11—Palma.

DOMINICA XV DESPRÉS DE CINCOGESMA

*Si el cristià no se prepara per morir en gracia de Deu
cuant gosa de bona salut,
es moralment cèrt que morirà impenitent*

Aur tenim en l' Evangèli l' espectacle d' un mort que duyan à enterrar ab ocasió que el Fill de Deu arribava á la petita ciutat de Naim. No era el difunt ningun vell, ni decrepit, ni homo gastat per llarga malaltia habitual; era un jove de bona salut, complexió robusta, de temperament fort y sá. ¿Què pretén l' Iglesia ab posarnos á la vista el cuadro d' un homo conduit á la sepultura en la flor dels seus anys? Es facil comprenderho: pretén recordarnos la fragilitat de la nostra vida, la brevedat è incertitud dels nostres dies, y la necesidat de estar sempre disposats per morir y donar conte á Deu. ¡Ja se ve que això es poch agradable als enamorats del mon, als idólatres de son cos, als qui no están disposats per compareixer devant el suprem Jutje! ¿Y què? Com creim que al primer escrit que ve estampat constantment demunt aquest setmanari, sols el llegeixen persones de molt bona voluntat, encara que sían els qui manco necessitan d' aquestes advertències, no per això dexarém de ferles ab tota sinceridat.

Qui no se dispón per morir mentres gosa de salut, pot estar moralment cèrt que morirà impenitent. ¿Per què? perque no se mor sino d' una de aquestes tres maneres: ò d' una mort repentina, com succeheix á un qui se nega, en un combat, en un atach de gota, etc.; ò de una mort, que no se pot dir repentina, però sí, molt atropellada y prompte, com succeheix en les malalties agudes que en poques hores, ò al menos en pochs dies, arriba als extrems de la vida; ò de una mort lenta, y acompanyada de malaltia bastant llarga per tenir temps de poder pensar en tot, y dispondrer els negocis de s' ànima. Es evident que morir del

primer modo, després de haver viscut sempre en pecat, es morir rèprobo, ò al menos morir ab molt poca esperanza de salvació. Es igualment clar que morir del segon modo, havent viscut sempre en la culpa, es morir condemnat, en no ser que Deu fassa un miracle, com lo va fer ab el bon lladre, á ne qui concedí la gracia raríssima de convertirse cuant ja estava agonizant demunt la creu. Es també cèrt que morir de la última manera, després de haver passat la vida ab els divertiments, generalment parlant es morir impenitent, ò al menos sortir d' aquest mon ab una penitència molt dubtosa: ja que dubtosa, y molt dubtosa es la penitència que se fa en los extrems de la vida. De lo cual resulta, que de cualsevol casta de mort que se muira, si el cristià no está preparat de cuant gosa de salut, es moralment cèrt que morirà indispost.

MOSSEN JOAN

LA CLAU D' OR

Si reben del bon Deu la vestidura
els aucellets y flors
Si dona 'ls puigs y valls sempre verdura
y á l' auba d' argent olors.

¿Tal volta no será de las riquezas
abisme sense fons?
¿y no deurá al Senyor de tals llargueses
el potentat sos dons?

Sí: la bondad divina 'ls richs envia
els béns materials,
pera forjar la clau qu' els òbria un dia
les portes eternals.

Y axis, ¡oh richs! llmosna heu de fé al pobre;
generosament dau,
y ab or vos forjaren de lo qu' eus sobra
del bens etèrns. la clau.

15 Jener, 99.

MIQUEL GAYÀ BAUZÀ, PVRE.

SANTOS DE LA SEMANA

Dia 4. Lunes.—La Virgen de la Cinta en Tortosa. SANTOS Moisés, legislador y Profeta; Rutino, Silvano y Vitálico, niños mrs.; Marcelo, ob. y mr.; Marino, Diácono; SANTAS Rosalia de Polermo, vg.; Rosa de Viterbo, monja; Ida viuda y Santa Cándida.

Continúan las Cuarentahoras en la iglesia de la Consolación.

Dia 5. Martes.—La Traslación de S. Julián ob.; de Cuenca; SANTOS Lorenzo justiniano, ob.; Victorino, ob. y mr.; Rómulo, mr.; Eudoxio, Zenon, Macario soldados y 4404 compañeros mrs.; Bertín, ab.; Santa Ondulia, vg.

Concluyen las Cuarenta horas en la Consolación.

Dia 6. Miércoles.—SANTOS Zacarias, profeta; Onetiforo y Porfirio, mas.; Eugenio x compañeros mrs.; Petronio, ob.; Eleuterio ab.; Santa Simbania, vg.; agustina.

Empiezan las Cuarentahoras en S. Miguel.

Dia 7. Jueves.—SANTOS Anastasio mr.; en Aquileya; Nemorio, Diácono y compañeros ms.; Mateo de Agrigento; Beatos Tomás Trugi, Miguel Nacaxima de la Compañía de Jesús y compañeros mrs.; Santa Regina vg. y mr.

Continúan las Cuarentahoras en S. Miguel y empiezan en Santa Cruz.

Dia 8. Viernes.—Fiesta. La Natividad de Nuestra Señora. SANTOS Adrián, Ammón, Teófilo, Neoterio, Trimoteo, Fausto, Eusebio, Nestubo, Zenon y Nector, mrs.; Corbiniano, ob.; Beato Domingo Castellet, mr.; SANTAS Adela, vg.; y monja, Serafina, viuda, y monja clarisa,

Concluyen las Cuarentahoras en S. Miguel y continúan en Sta. Cruz.

Dia 9. Sábado.—Nuestra Sra. de Covadonga en Oviedo. SANTOS Sergio, Papa; Estratón, Doroteo, Gorgonio, Jacinto, Alejandro, Tiburcio, Severiano, Rufino y Rufiniano mrs.; Pedro Claver de la Compañía de Jesús; SANTAS María de la Cabeza, Baúlisa, niña, mr.

Concluyen las Cuarentahoras en Sta. Cruz y empiezan en Sta. Fé.

Dia 10. Domingo XVI después de Pentecostes.—El Dulce nombre de Maria. SANTOS Hilario Papa; Nicolás de Tolentino, argentino, Teodardo, Obispo y mr.; Santa Pulqueria emperatriz, vg.

Continúan las Cuarentahoras en Santa Fé.

L' Unió dels Catòlics

De la *Revista Popular de Barcelona* traduhim les signents *rahons* que el seu Director exposá dissapte passat.

“S'imposa l'unió: 1.ª Perque avuy estam mes desavenguts que may, y la disgregació de les nostres forces ha arribat á un esmicolament que pot dirse capolat y molt. Tal maña hem tengut en dividir-mós y subdividirmós que es cas raro, fins y tot entre catòlics que alsan un meteix penó, trobarne mitja dotzena que pensin d'igual modo. Venturosament axò facilita s'unió, perque l'escés del mal obri els uys als qui fins ara los tenian cluchs, y la reacció may vé tant prest com quant, per lo exacerbat, se compren l'escés del mal.

2.ª Perque la desconfiansa general ja pren entre el meteixos catòlics, respecte de certs prestigi personals que fins ha poch semblaven indiscutibles. Les *jefatures* purament humanes cauen molt depressa dels seus envehits tronos de paper. Els idols s'han desacreditat mutuament y tan prest, que heu han lograt molt abans de lo que imaginaven els seus respectius inimichs.... La fé política, encara més que la relligiosa, se remolca p'en terra d'un modo que realment fá llástima.

3.er. Perque el perill d'un castig providencial mos amenassa. Mentres lo veim d'enfora no comou als esperits discordes, ní los determina á olvidar ses desavenencies: pero, quant lo veuen prop

llavó posa es cervell dins es cap fins y tot dels més cabotes y caperruts.

Y ja mos hi trobam en aquest cas, els catòlics espanyols. No hi ha que dissimularhó: nos invest de cap, no la persecució pacífica y legal, á sa que ja estam acostumats, sino la persecució ruda, brutal y material que mos arribará á la nostra hacienda, als nostros drets y á sa pell. S'anguila des loquer que mos ha de torná 'l judici será tal volta, per disposició del Deu, el radicalisme revolucionari que no distingirá entre els catòlics de tal *grupo* ó de tal altra afiliació, sinó que tirará á ferí arreu y á matar tot quant duga el segell de Cristo. ¿Quin estimul, donchs, pot ser major pera que dexem anar les secundáries denominacions, sinó veurer l'inimich de tots noltros que prescindeix de ses *divisions* per confondremos amb un meteix ódi, sens perjudici d'haverse servit de les nostres per reduhirnos á l'impotencia?

Ara es hora ó no hu será may, d'intentar lo derrer esfors. El Congrés de Burgos pot ajudar moltíssim. Poden respectarse *totes les opinions honestes*, com ha declarat cent pichs el Papa, dins l'acció comuna dels qui professam igual fé y correm darrera el meteix ideal. Lo que no se conceb es que se destrossin com inimichs ferosos els qui una meteixa professió de fe ha fet germans.”

Catòlics mallorquins: ¿Heu sentit siulá? ¡Malanades oveyes que fugen des Pastó! ¡Ja vendrán cans y llops y farán carn. Quant belarán clamant aussili será tard.

B. F.

¡MARIS STELLA!

Que n' es de negre y trista, quant naix encapotada,
la nit de temporal;
Quant gita brámuls ferests la mar avalotada,
Y l'esquitx de blanca escuma, en remolins llansada,
salta sobre 'l penyal.

Del vent les alenades sorollan y espargexen
arreu son bram furiós;
Crivellan y arruinan, y res en peu ne dexen,
S'irades s'en afuan, llevors del Mal parexen
lo Geni poderós.

Al ronch de la tronada, l'espessa caballera
encrespan los niguls,
Y avansan y s'aplegan, volant per la ribera,
Mentres la forta onada, bullint, salta ab brumera
sobre 'ls traidors esculls.

Axí la pobre barca, empesa y combatuda
p'el vent y per la mar,
Trafega, y cruix, y 's vincla, la vela havent perduda;
Si 'l remolí la blanca en roca cantelluda
l'engol giravoltant.

Llavors la Mort traydora, ab diabòlica rialla,
del mar aguayta al fons;
Vestintne l'osamenta ab fantástica mortalla,
Entre els llampeigs axeca, brandant feresta dalla,
son reyne de dolor.

Y 'l náufrech que s'enfonza, en eixa nit feresta,
sanguinetjant, retud,
Empés com 'ulla seca, bregant ab la tempesta,
S'aferra al trós de fusta que del vaxell ne resta,
trossetjat y perdud.

Al pobre mariner, que per miracle sura,
¿hont es qui l'agombol?
Enmitj de les tenebres, dels núvols y foscura

¿Hont destriarà s' ullada l' estel de la llum pura?
¿hont trobarà consol?

Més, malenat, animat, que sols una esperança
te resta en aquest mon.

De Deu la providència ahont se vuya alcansa;
Maria, nostra Mare, l' estel de la bonansa,
serà ta salvació.

Per ço quant la tempesta, retuda, y esquexada,
aminva al dematí,

Y fonda encar' ressona la veu de la tronada.
Y vola, y s' en allunya, p' el vent arregussada,
al fons del infinit;

Dins clot de boires negres, lluhintne tremolosa
la blanca estela 's veu;

L' allada de Maria guaytant tot amorosa
Demunt lo negre abisme, com l' esperança hermosa,
que salva al mariner.

JOAQUIN M.ª DOMENECH.

TRADICIÓ POPULAR

*Com es qu' els ametlers floren primer
que tots els abres.*

CONTAN qu' una vegada un patriarca de l' Antiga Lley predicava á una partida de gent que vendria 'l Messies.

No' l creyen gens gens, y l' homo, apurat de tot, arribá á dir:

—En prova de qu' es ver lo que dich, duysme un garrot sech, y el faré florir:

Li presenten un garrot d' ametler.

L' agafa, y, alsant els uys a n' el cel, esclama:

—¡O Senyor! si ha de venir el Messies, ¡que floresca aquest garrot!

¿Que me 'n direu? ell aquell garrot al acte quedá florit, però florit de tot; ab unes flors mes atepides que 's cabeys des cap.

De llavó ensá s' ametler floreix devant tots els altres abres, per haver anunciada sa venguda del Messies.

ANTONI M.ª ALCOVER, PRE.

DIETARI AXUT

y en salsa

Dia 12.—Els atlots segueixen fent malcriadesas p' es carres apesar del bando. S' explanada de Ca' n' Pere Antoni y la Pursiana deserts.—A ses meloneres s' hi ha posat pesta. Y á ses figueres també.—Sa ma de s' impietat ha soyat s' Escut d' el Sagrat Cor de Jesús que una senyora havia posat demunt el portal de caseua. Noltros protestám contra aquesta profanació y saludám al Cor de Jesús, diguentli: ¡Vos reynarèu!

Dia 13.—Diuen si á Palma hi ha un cas de pigota.—En es Coll de Esporlas s' hi pegá foch á n' es piná.—Es vapor Palma fa un viatge de recreo al entorn de sa nostra Illa. Els *touristes* passen de cent cinquanta. Se diu missa á bordo.—Fa un *xubasco* devés las onze de sa nit.

Dia 14.—Se posen mitjes soles á ses sabates de sa Porta Pintada.—Un dels repatriats de Cuba fou trobat desmayat en mitx d' un carré de Santa Catalina.

Dia 15.—Llegint sa premsa veim que á molts de pobles s' hi celebren *novillos*. Axò prova sa decadencia nacional, social, racional, moral y altres als.—Sa noticia de haver aparegut á Oporto sa pesta bubònica, ha impressionat als palmesans. A Deu li basten quatre micròbios ó *bacillus* per á regenerar l' Univers.—Dins es safareig d' Eubarca hey trobaren negat un atlot. (s. a. c.)—Apareix un anunci á n' es periòdics locals en que un catalá s' ofereix per espòs á

señorita ó viuda mallorquines que tenga *moraduios*. ¡A huep! ¡beneit ..! Ala atlotes... á casa toquen: no dexeu escapi aquest tort... *catalufa* que va tant... viu.—Inauguració dels *Seglars Catòlics* en l' Arraval de Santa Catalina. El matá hey hagué comunió general y repartició de bonos de pa; á la nit vetlada literaria musical, presidintla lo Ilm. Sr. Bisbe. Deu fassi fruitá aquesta bona llevó que ara s' ha escampada. NOTA.—Els literats que llegiren ó declamaren foren don Vicens Costell, D. B. Batle pre., D. Miquel Gayá pre., don B. Ferrá, D. Benet Fuster, D. Jaume Pomar y altres, tots redactors y colaboradores de MALLORCA DOMINICAL.

Dia 16.—*Nesples* devés l' Iglesia des Moliná... Y això que encara no ha arribat Sant Lluch.—Se gestiona per á fer volá els polvarins cap á fora porta. Mes val que 'ls fassin volá així, abans de que volin per si mateixos per damunt sa Ciutat.

Dia 17.—Cuatre individus del poble que du s' escut d' es cò demunt sa ma, pegaren foch á una caseta de Son Amer. Devían du es mistos ab s' altra.—Altre pich tal'a de pins á sa Comuna de Buñola. ¡Viròlla.!—Circular del Señor Governadó interino als alcaldes dels pòbles encarreganlós li donin conta immediat de cualsevol *cas sospitos* que ocurri en los seus respectius llochs, estatuint regles higiènicas y altres disposicions per si acás (Deu no ho vulga) sa pesta bubònica mos fos importada.

Dia 18.—Una *rafa* llosetina que espipelletjava gènero de ses tendas d' Inca, ha cayguda dins sa *valera*.—Corren veus de que á Campos han mort un homo, á garrotades.—Don Juan Mayol pren possessori de *metje* des bestia de Palma. Feyna tendrà.—Foch á Manacó en es carré de la Peña.—Un *pellucadó* de metles pel terme de Palma no podrà menjar-se es *bassons*, perque la guardia civil no vol que prenga aquest *gust*.—Diuen que desde dimars ensá s' Escuadra inglesa está fondejada dins sa bahía d' Alcudia. Déu volé terminá es trabays de *sendeó* que comensá l' any passat.—Ball de *boleros* á sa *Faixina* de Santa Catalina en preparació de sa festa de s' *estafat* y *barbayes* de demá ¡San Matginet glorios, de boleros-bubònichs-rabioscs lliberaumós!

Dia 19.—Els atlots han ensumat que això de *bandos* es lletra morta y que es *cuero de municipals* es també carn morta, en fan de ses seues y pitjos que abans des pregó: insultan, tiren pedres, embruten els fròntis dels casals llansen blasfèmies. Els *bandos* ab aixut, fan *bandidos*. Pregonant el bando y... *al mazo danlo*, es com s' escalivarían.

Dia 20.—Els *realistes* (de Sant Bernat) van en vies de progrés; pués fan ses corregudes devés Buenos Aires—Un atlot que feu *neta* una butxaca d' una *admiradora* de s' *ort* de 'n Agostinet, en es *cadalso* de la Pursiana, fou introduhit per la policia á n' es *palacio* de devora es Matadero.—Diuen que sa *genteta* que sols va á matines de Nadal, y á missa en dia de romeria ha comés grans irreverencies dins l' Iglesia de S. Bernat el temps de sa celebració del gran Sacrifici de l' altá. S' ignorancia y sa malicia fan de s' homo una bestia.

Dia 21.—En es Moliná hey hagué *su más y su menos* entre dos jovensans que de ses paraules passaren á cops de pedra. *Hubo de ramamiento de sangre*.—Tres cans *devertits* feren fer una tumbalessa á una pobre dona, en es carré del Carme Resultat: sa dona está per á mori, y es cans..... alloure y dispots á enviá gent á Son Trit-lo.—En guany es catalineros han fet festa per *partida doble*. Sa gent va xalesta perque Espanya está en pau y bonansa.

Dia 22.—Se tracta de doná sa jefetura de sa guardia municipal á un sargent de la guardia civil. Noltros suprimiriam tots els municipals y policia y entregariam aquests dos rams á la *benemerita*.—Dos *individuos* de Sa Pobra feriren fortment á un altre per á robarli 4 pessetes —Homo y dona, á Porreras, han fet una visita á n' es jutje per ferli avinent que se dedicaven á fer *netes* alhaques d' altri.—Dins es vapor *Belver* dos marinés se donan *carena*. Un d' ells necessitá que li *calafatassin* es front —Es metje de Sanidat des port ha fet desinfectá un carabinero, una *carabinera* y uns *carabinerons* que en so vapor han arribat procedents de Badajoz. Qu' estiga alerta el Senyó Berga...; á Portugal volen matá el metje que digué que sa pesta es pesta. ¡Que bufas!

Dia 23.—Es *microbios* de devés sa Portella y carré de Pont y Vich pareix que comensan á *mostrá ses creyes*. Era d' esperá.—Diuen que á Montuiri sa difteria y s' escarlatina fan de ses seues.—Dos pollensins s' *espolsen sa rohada*.

BIELÍ

† Dia 27 del corrent, dexá aquest mon l'ànima del noble Senyó D. Nicolau Dameto y Dezcallar, President de la Societat de Seglars Catòlics de Palma y Ministre de la Tercera Orde de Sant Francesch.

Homo d'ecsempilar conducta, de sentiments piadosíssims, y respectat en tots conceptes, mereix que MALLORCA DOMINICAL en fassi mèrit, recomanant, com heu fa, á tots los seus lectors que lo encomanin á Deu encare que confiám que Ell li haurá premiat ses virtuts ab la Benaventuransa eterna. Bon repòs y bon remey, y Allá dalt lo vejém.

—També passá al mon dels que viurán eternament, nostron bevolgut amic D. Francesch Salvá, honorable advocat, fervorós catòlich, ex-jutge de pau, President de la Societat Arqueològica Luliana, y gran amador de les glories patries. En la pau de Deu descansi. Amèn.

CONSELLS Y ADAGIS AGRÍCOLES

Setembre

- Dia 4.—Sembrau juevert.
 Dia 5.—Feis planté de seba.
 Dia 6.—Treis ses oveyes dels olivars.
 Dia 7.—Plantau cabesses de safrá.
 Dia 8.—Donan á rebre, y entran els missatjes nous.
 Dia 9.—Vermau ses vinyes primerenques.
 Dia 10.—El Nom de Maria aygo m'envia.

S' en van ses oronelles.

CANSÓ

Ses muntanyes de Cabrera
 Son ses més altes del mon,
 Y de tan altes que son
 S' hi fá mollera roquera.

LO NOM DE DEU

Cœli enarrant gloriam Dei

Sabèu perquè les estrelles
 aquexes flors y poncelles
 que s' posa el cèl en son pit,
 sent tan pures y tan belles,
 solsament surten de nit?

Perque de nit quan no riuén
 les flors que en la térra escriuén
 lo nom de Deu increat,
 ab flors que sempre reviuén
 l' homó' l veja rubricat.

J. V. PRE.

Bunyols de vent (y pebre couent)

¡Aquesta gent de Sotana!!—Mentres han passat quinze dies reunint Juntas, discutint projectes, demanant informes, y no resolguent gaire cosa pràctica, per si á cas mos invadia sa pesta de bubó, els Pares Ligorians, han oferit sa Casa de Camp de part demunt Son Espanyolet, per hospital, y á més alguns d' ells desitjan prestarhi servici.

Veis aquí un cas pràctich de *per qué* serveixen els frares; y axò que els ligorians no més son Mestres Sacerdots que fan escola.

L' any 21, cuant l' epidèmia que mos amenassa invadí á Son Servera, els frares ja *feren el gasto*, pues dels Caputxins tot sols, que hi anaren á dar aussili als atacats, n' hi moriren citch.

Si no haguessin venut y es'ondrat es convent de Jesus, ara podria fermos un bon servici.

¿Heu veis, senyós masons, per lo que serveixen els *sotanas*?

Del num. 81, de la ben acreditada revista mensual *Lo Misatjer del Sagrat Cor de Jesús que l' apostolat de la Oració publica á Barcelona*, copiam lo que diu en sa *Bibliografia* referent á la derrera publicació del nostre Director, *Arte litúrgico cristiano*. «Es aquesta obreta una d' aquellas que deuria estar en mans de tots los Rectors pera tenir una *guia segura* en tot lo referent als objectes pera lo culto.

Les consideracions y notes historich-arqueològiques que completan les regles que deuen regir en la fabricació de dits objectes acaban de valorar la obra. Felicitém á son autor y recomanám á tots nostres llegidors, especialment als sacerdots, la profitosa obreta de nostre bon amich.»

RECLAMS

¡Ja n' hi ha!—Els quadrets de rajola vernissada ab l'imatge del Sagrat *Cor de Jesús* y lo lema JO REINARÉ, ja se troban en venta en la tenda *La Roqueta* del carré de Sant Miquel. N' hi ha de petits á 6 reals y de major tamany amb vasa de relleu imitant mármol, á 16 reals.

Valga per avís als nostros suscritors que mos n' havien comanats.

Colegio del Divino Corazón

DE 1.ª Y 2.ª ENSEÑANZA

INCORPORADO AL INSTITUTO BALEAR

PALMA, CAVALLERÍA, 19

Este Establecimiento (dirigido por el Licenciado D. Bernardo Balle) admite alumnos *internos, medio-internos, permanentes y externos*.

LOS TRECE MARTES

DE

SAN ANTONIO DE PADUA

FOR EL

P. PEDRO BTA. NADAL

Se vende al precio de 0'90 Ptas. en la imprenta de este semanario.

MANJAR ECONÓMICH

en la Hospederia nova de Lluch

Taula de primera

Xocolate amb enseymada.	0'25 Ptas.
Dinar, de sopa, dos plats fòrts, derrerries y ví.	1'50 »
Sopar de sopes, un plat fòrt y ensiam ab fruita y ví.	0'75 »
Cafè y una tassèta d' anissat.	0'25 »
TOTAL.	2'75 »

Taula de segona

Xocolate.	0'25 »
Dinar: sopa, un plat fòrt, ví y derrerria.	0'75 »
Sopar: de sopes, ví y derrerria.	0'50 »
TOTAL.	1'50 »

Raccions á triar. . . . . 0'20 »

Per dinars extraordinaris hey ha que avisar ab temps.

Bò, bèn aguiat, nèt y á punt.